

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen vuoden 2025 talousarvion ja strategian osavuositarkastus 3 tilanteessa 31.10.2025

Tulosityksikön tehtävä

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä.

Koulutuspalvelujen toiminta

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee 6 789 opiskelijaa (2024: 6 740). Opiskelijamääräennuste syksylle 2026 on 7 224. Lukuvuoden 2025–2026 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt 2 151, mikä on 66,3 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2024–2025: 2 123, 66,3 %). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,75 (2024: 7,67). Kevään 2025 yhteishaussa Espoon suomenkielisiin lukioihin oli 1,21 ensisijaista hakijaa aloituspaikkoihin (2024: 1,23).

Ikäluokan kasvun takia aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkossakin lukiopaikkoja varataan 66,3 %:lle ikäluokasta. Ennuste lukuvuoden 2026–2027 aloituspaikoista on 2 413.

Espoon lukioverkossa valtakunnallinen erityistehtävä on Otaniemen lukiolla (matemaattis-luonnontieteelliset aineet) ja Tapiolan lukiolla (musiikki), joilla on ollut myös 31.7.2025 päättynyt valtakunnallinen kehittämistehtävä. Otaniemen lukio on hakenut valtakunnallisen kehittämistehtävän jatkoa matemaattis-luonnontieteellisiin aineisiin. Etelä-Tapiolan lukiolla on valtakunnallinen

erityistehtävä kansainvälisen IB-koulutuksen järjestämiseen. Lisäksi lukioilla on erilaisia linjoja ja painotuksia.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 13,9 % (2024: 13,1 %).

Lukiokoulutuksen uudistukset ja toiminnan kehittäminen Espoossa

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus käynnistyi lukioissa syksyllä 2025.

Lukioissa tarjottava tuki jakautuu koko henkilöstön antamaan oppimisen tukeen ja erityisopettajan antamaan erityisopetukseen, josta jälkimmäisestä tehdään hallinnollinen päätös. Muutokset antavat opiskelijalle subjektiivisen oikeuden oppimisen tukeen tai, jos edellä mainittu tukimuoto ei riitä, erityisopetukseen laissa määritellyllä tavalla. Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta uudistus lisää merkittävästi erityisopettajien tarvetta lukioissa sekä kasvattaa muun henkilöstön – erityisesti aineenopettajien – tukitoimien toteuttamiseen kohdentuvaa työaikaa.

Yksi lukiolaisten tuen muoto on lukiopaja-toiminta, jota toteutettiin hankerahoituksella 2023–2025. Lukiopajan avulla ehkäistään lukiokoulutuksen keskeyttämistä ja parannetaan koulutuksen läpäisyä. Toiminnan aikana ohjatuista nuorista 93 % on kyennyt jatkamaan opintojaan. Toimintaa jatketaan perintörahoituksella lukuvuoden 2026–2027 loppuun asti ja toiminnan vakinaistamista selvitetään.

Uudistetussa lukiolaissa säädettiin myös englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta ja lukiokoulutuksesta. Ensimmäiset opiskelijat kansallisen opetussuunnitelman mukaiseen englanninkieliseen lukiokoulutukseen voidaan valita vuonna 2026. Espoon kaupungissa on arvioitu olevan kysyntää englanninkieliselle lukiokoulutukselle ja Kasvun ja oppimisen toimiala on

hakenut järjestämislupaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä kesällä 2025. Koulutus olisi tarkoitus käynnistää syksyllä 2027.

Espoon lukiokoulutuksen visiossa 2025 painotetaan oppimista, hyvinvointia ja kotouttamista. Näitä tavoitteita tukevat kaikki lukiokoulutuksen hankkeet.

Lukioverkon kehittämisessä päämääränä on tarjota lukiokoulutusta kaikissa kaupunkikeskuksissa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa lukioyksiköitä siten, että kaikkiin lukioihin voidaan ottaa vuosittain vähintään 200 uutta opiskelijaa.

Lukioiden välistä yhteistyötä pyritään kehittämään siten, että opiskelijat voivat valita opintoja Espoon lukioista niin rantaradan kuin metroradan varrella. Yhteistoimintaa sidosryhmien kanssa tiivistetään muun muassa kehittämällä yhteisiä toimintatapoja pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Korkeakouluyhteistyön yhtenä opetussuunnitelmallisena tavoitteena on helpottaa korkea-asteen opintoihin tutustumista jo lukioaikana. Korkeakoulujen oppimisympäristöjä hyödynnetään lukio-opintojen aikana. Opetussuunnitelman mukaisesti lukioissa edistetään myös yrittäjyyskasvatusta ja työelämälähtöisyyttä.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet. Kun vuoden 2024 aikana 529 lukiolaista ja 222 opettajaa vieraili ulkomailla, olivat vuoden 2025 marraskuuhun mennessä vastaavat lukumäärät jo 683 ja 142.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen muun muassa LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumin ja yhdeksän suurimman kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Lukiokoulutuksen keskeisimmät projektit

Suurin 2025 käynnissä oleva hanke on *Kaikki mukana – tuki ja ohjaus Espoon lukioissa*, jonka tavoitteena on vahvistaa aineenopettajien oppitunneilla

annettavaa pedagogista tukea, lisätä yhteisopettajuutta ja moniammatillista työparityöskentelyä sekä kohdistaa tukea sitä tarvitseville. Hankkeen valtionavustus on 190 000 €. Hankkeessa on jatkettu lukiopajamallia, jonka tavoitteena on ehkäistä lukio-opintojen keskeytymistä ja tukea opiskelijan toimintakykyä. Lukiopajan hankerahoitus päättyy syksyllä 2025, mutta toimintaa voidaan jatkaa 2026–2027 perintörahoituksella.

Espoon lukiokoulutus ja Espoon liikunta saivat yhteiseen *Liikuntaneuvonnan laajentaminen Espoon lukiokoulutukseen* -hankkeeseen 45 000 € valtionavustusta. Lukuvuoden 2025–2026 aikana toteutettavan hankkeen kokonaisbudjetti on 75 000 € ja hankkeessa on tavoitteena lisätä lukio-opiskelijoiden liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti.

Valtionhallinnon säästötoimenpiteiden seurauksena useat koulutuksen järjestäjille jaettavat valtionavustukset poistuvat vuonna 2025, mikä käytännössä tarkoittaa ulkopuolisella rahoituksella toteutettavan hanketyön merkittävää vähenemistä. Vuoden aikana kartoitetaan mahdollisuutta osallistua myös Euroopan unionin rahoittamiin hankkeisiin. Lukiokoulutuksen vuoden 2025 projektituloarvio on 400 000 € ja projektimenoihin on varattu 460 000 €. Lukioiden Erasmus-projektien vuoksi sekä projektitulojen että -menojen ennustetaan ylittyvän 150 000 €.

Perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen toimialan tarinan mukaan tavoitteena on varmistaa sujuvat siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle. Tulosyksikkö vastaa toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista, johon liittyy kaupunkitasoinen vastuu perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosyksikön koulutuspalvelualue, joka toimii yhteistyössä muun muassa Ohjaamotalon toimijoiden, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian ja Ammattiopisto Liven kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2025 noin 3 250.

Lukuvuonna 2025–2026 käynnistyi uusi yhteistyömalli, jossa Omnian tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa lukion opintojaksoja myös Espoon kaupungin suomenkielisissä päivälukioissa. Tavoitteena on antaa nuorille mahdollisimman hyvä käsitys opiskelusta päivälukiossa sekä lukio-opinnoissa vaadittavista taidoista. Palaute niin opiskelijoilta kuin opettajilta on ollut erinomaista, minkä vuoksi pilotointia aiotaan jatkaa myös seuraavana lukuvuonna.

Henkilöstö ja toimitilat

Henkilöstö

Toisen asteen koulutuksessa on vuoden 2025 lokakuussa yhteensä 451 palvelussuhdetta, joista 380 on vakituisia ja 71 määräaikaista. Suurin osa henkilöstöstä on vakituisia lukion lehtoreita (78 %).

Toisen asteen koulutuksen henkilöstömäärä on kehittynyt vuoden mittaan odotetun mukaisesti ja on hyvin samoissa lukemissa kuin vuoden ensimmäisen kvartaalin aikana. Henkilöstörakenne on varsin vakiintunut ja vakaalla tasolla: vakituisen henkilöstön osuus muodostaa 84 % toisen asteen koulun henkilöstöstä. Kahteen edellisen vuoteen verrattuna kokonaishenkilöstömäärä on hyvin samoissa lukemissa, mutta vakituisen henkilöstön osuus kokonaishenkilöstömäärästä on vuosittain kasvanut (2023: 76 %; 2024: 80 %).

Rekrytointin tunnusluvut

Rekrytointien määrä on vuoden kolmannella neljänneksellä varsin vähäistä, koska valtaosa toisen asteen koulutuksen rekrytoinneista tapahtuu pääkaupunkitasoisesti tammi-huhtikuun aikana. Kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden on hiukan alkuvuotta alhaisempi (13,8), mutta lukemaa voidaan kuitenkin pitää edelleen korkeana. Toisen asteen koulutuksen työpaikkoja on 1.1.2025-31.10.2025 välisellä ajanjaksolla ollut yhteensä 64, ja näistä valtaosa on lukion lehtorien rekrytointeja.

Työfiiliskysely

Toisen asteen koulutuksen suosittehalukkuus säilyttää korkean lukeman myös lokakuussa (87 %) ja ylittää selkeästi kaupunkikohtaisen tavoitteen suosittehalukkuudelle (70 %). Suosittehalukkuus on myös kasvanut

edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (85 -> 87 %). Lisäksi esihenkilön tuki koetaan aiempaa vahvempaan, keskiarvon asettuessa lukemaan 7,7.

Lähtövaihtuvuus

Toisen asteen koulutuksen lähtövaihtuvuus on kasvanut tasaisesti vuoden mittaan ja etenee linjassa aikaisempien vuosien kanssa. Toisen asteen koulutuksen lähtövaihtuvuus 1.1.2025-31.10.2025 välisellä ajanjaksolla on 5 %. Vakituisia palvelussuhteita on päättynyt yhteensä 22 kappaletta. Näihin lukeutuu seitsemän irtisanoutumista, neljä eläkkeelle jäämistä ja yksi kuolemantapaus. Näiden lisäksi toisen asteen koulutuksessa on vahvistettu lukioden henkilöstörakennetta siirtämällä muutamia vakituisia päätoimisia tuntiopettajia lukion lehtorin virkoihin.

Toimitilat

Haukilahden lukiolle on vuokrattu 1.1.2025 alkaen 157 m² auditorio osoitteesta Tekniikantie 3 ja 1.3.2025 alkaen 430 m² ruokailutilaa osoitteesta Tekniikantie 4.

Kutojantie 2 –kiinteistön Kilonpuiston koulun ja Espoon yhteislyseon käytössä olevien tilojen virheellinen jakosuhte on korjattu 1.7.2025 alkaen, jolloin lukion kuukausivuokra on kaksinkertaistunut, ja samalla kohteen neliövuokra on noussut. Kasvun ja oppimisen lautakunta on 29.10.2025 hyväksynyt yhteensä 345 000 euron määrärahasiirron Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksiköltä Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosyksikölle, jotta tulosyksiköiden määrärahat vastaavat kiinteistön vuokrien veloituserusteena olevia pinta-aloja.

Talous

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikön toimintatulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 0,5 milj. € lukiokoulutuksen projektirahoituksen ja muiden tuottojen, nuorisopalvelujen saamien tilojen käyttökorvausten ja projektirahoituksen sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston etsivän nuorisotyön tukemiseen myöntämän valtionavustuksen vuoksi.

Toimintamenojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvion 0,3 milj. €. Henkilöstömenot alittuvat 0,7 milj. €, josta lukiodien osuus on 0,5 milj. €: vuoden 2026 talousarviovalmistelussa opiskelijamäärän kasvua ei ole huomioitu täysimääräisesti ja oppimisen tukeen on kohdennettu määrärahaa vasta kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä lokakuun lopussa, joten rehtorit ovat suunnitelleet lukuvuoden 2025–2026 siten, ettei syksyn 2026 kurssitarjontaa tarvitse karsia kohtuuttomasti, ja kevästä 2026 tehtävä säästö johtaa säästöön myös syksyllä 2025. Lisäksi muutamissa lukioissa tilat rajoittavat opetusryhmien muodostamista, ja osa palkkoihin budjetoiduista projektimenoista toteutuu muissa ulkoisissa menoissa. Nuorisopalveluissa kahta syksyille 2025 budjetoitua alueohjaajaa ja Pohjois-Espoon mopopajan ohjaajaa ei ole palkattu, lisäksi henkilöstön vaihtuvuus vaikuttaa.

Muiden ulkoisten menojen ennustetaan ylittävän 0,2 milj. €. Tietohallinnon ennusteen mukaan sisäisten palvelujen ostot alittuvat 0,1 milj. € ja Tilapalvelujen ennusteen mukaan sisäiset toimitilavuokrat ylittävät 0,2 milj. €.

Investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti, ja osa hankinnoista toteutuu käyttötaloudessa.

Tulosityksikön henkilöstömenojen ennusteesta on eliminoitu kvartaaleittain kirjanpitoon ajettava lomapalkkajaksotuksen vaikutus (9/2025 menojen toteuma -0,4 milj. €).

1 000 EUR	Muutettu talousarvio 2025	Ennuste 2025	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2025
Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut				
Myyntituotot	-	0	0	-
Maksutuotot	50	71	21	135,9%
Tuet ja avustukset	832	1 121	289	125,1%
Vuokratuotot	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	200	372	172	162,8%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	1 082	1 564	482	132,7%
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-
Henkilöstökulut	-40 635	-39 976	660	80,4%
Palvelujen ostot	-11 745	-12 301	-555	77,2%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 868	-3 353	515	78,4%
Avustukset	-662	-740	-78	111,2%
Vuokrat	-1 155	-1 106	49	81,9%
Muut toimintakulut	-300	-419	-119	174,3%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-58 365	-57 895	470	80,5%
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-26 123	-26 279	-156	83,4%
Toimintatuotot yhteensä	1 082	1 564	482	132,7%
Toimintakulut yhteensä	-84 488	-84 174	314	81,4%
TOIMINTAKATE	-83 406	-82 610	796	80,7%
INVESTOINNIT	-390	-390	0	47,4%

Tulostavoitteet

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosityksikkötasoiset seurattavat tavoitteet vuosille 2023–2025 ovat seuraavat:

Tavoite	Seuranta 31.10.2025
Espoossa ylioppilastutkinnon tulokset ovat Suomen kärkeä.	Syksyn 2025 yo-tulokset julkaistaan myöhemmin marraskuussa.
Opettajien kielitietoisuus- ja kulttuurisensitiivisyysosaamista kehitetään koulutuksin.	Tavoite keskitettyjen koulutuksien suhteen on saavutettu. Opettajat ovat osallistuneet laajasti vuosien 2022–2025 välillä useisiin kielitietoisuus-, S2- ja kulttuurisensitiivisyyskoulutuksiin. Q3:ssa ei ole ollut koulutuksia. Tavoite toteutuu.
Vahvistetaan Pyöreän pöydän toimintaa ja sidotaan se osaksi tulosityksikön tavoitteita ja Espoo-tarinaa.	M1: Toimintasuunnitelma vuodelle 2025 on tehty. Kehittämiskohteina opiskelijoiden osallisuuden lisääminen lukioden arviointikulttuurissa sekä lukiokoulutuksen ulkopuolisten kerhojen käyttöönoton vahvistaminen Espoon lukioissa. Tavoite toteutuu. M2: Pyöreä pöytä on kokoontunut viisi kertaa vuoden 2025 aikana. Kokouksissa ei ole ollut kaikki lukiot edustettuna. Opiskelijoiden osallistumiskertoja on ollut kaiken kaikkiaan 114. Q3:ssa on pidetty kaksi kokousta, joista toinen kaikille opiskelijakunnan hallitusten jäsenille tarkoitettu huippukokous. Vuoden viimeinen kokous pidetään 2.12.2025. Tavoite ei toteudu. Toimenpiteet: Lisätään tietoisuutta Pyöreän pöydän toiminnasta, sitoutetaan hallitusten puheenjohtajistoa, tiedotetaan kokouksista laajasti, järjestetään palautetilaisuus kauden lopussa. Ensi kaudelle suunnitellaan nuoren valtuutetun kutsuminen vieraaksi Pyöreään pöytään.
Vahvistetaan lukiolaisten mahdollisuuksia vaikuttaa opiskeluympäristönsä ja lukionsa toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaa itseään koskevien päätösten valmisteluun esimerkiksi nuorisovaltuuston ja opiskelijakuntien hallitusten välisellä yhteistyöllä sekä ottamalla opiskelijoita aktiivisesti mukaan lukiokoulutuksen kehittämiseen.	PKS-kyselyn tulokset kerätään seuraavan kerran 11/2025 ja tulokset saadaan seuraavan kerran 1/26 kerran vuodessa (raportoidaan Q1). Lukioden edustajat jakavat tietoa keskenään mm. opiskelijakuntien hallitusten yhteistyöelimestä ja valitsevat vuosittain yhteisen kehittämistehtävän. Vaikuttamismahdollisuuksia esitellään ja vaikuttamiseen kannustetaan lukion aloittaville suunnatussa infokirjeessä.

Vahvistetaan valmiutta tukea vieras-/monikielisten nuorten opiskelua toisella asteella osana kotouttamistavoitteita.	PKS-kyselyn tulokset kerätään seuraavan kerran 11/2025 ja tulokset saadaan seuraavan kerran 1/26 kerran vuodessa (raportoidaan Q1).
Vieraskieliset nuoret kokevat saavansa riittävästi tukea opintoihin.	PKS-kyselyn tulokset kerätään seuraavan kerran 11/2025 ja tulokset saadaan seuraavan kerran 1/26 kerran vuodessa (raportoidaan Q1). 1.8.2025 voimaan astuneeseen tuen uudistusta on valmisteltu Espoossa laajasti lv 24-25. Tuen antamista vahvistetaan lv 25-26 aikana mm. opiskelijoilta, opettajilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella. 4.11.2025 järjestetään kaikille aineenopettajille (yli 400 osallistujaa) koulutusta tuen asioista, 18 eri aiheisen pajan merkeissä.